

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

העליון קבע - לא ניתן לנכות את ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני מתקופת המאסר

בשנים האחרונות החלו להפעיל רשויות המשפט והאכיפה מעצרי בית עם אזיקים אלקטרוניים, במקום לשלוח את החשודים למעצר במתקני כליאה. מצד אחד, מדובר באפשרות טובה לאין שיעור מבילוי ימים רבים מאחורי סורג ובריח. מצד שני, יש לה גם מספר חסרונות ואחד הבולט שבהם הוא קביעת בית המשפט העליון לאחרונה כי לא ניתן לנכות את ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני מתקופת המאסר שנגזרה.

מהו אזיק אלקטרוני ומתי ייעשה בו שימוש

אזיק אלקטרוני הוא פיתוח טכנולוגי שיודע לתת קריאה על מקום הימצאו של אדם שאל רגלו הוא מוצמד. לתוך מערכת השליטה מוגדרים מראש מיקומים ואזורים שאליהם מותר לחשוך לנוע, והיא מתריעה אם מתקיימת חריגה. כך למשל, ניתן לוודא שאדם שהושם במעצר בית לא יוצא מביתו, או יוצא רק למקום העבודה. על כן, על פניו מדובר בחלופה טובה הן מבחינתו של העצור והן מבחינת המדינה. העצור יכול לשהות בביתו בתנאים עדיפים בהרבה ממתקן כליאה, ואילו המדינה מקטינה את העומס שקיים ממילא במתקנים אלו. יחד עם זאת, ראוי להדגיש כי לא בכל מקרה תיושם חלופה זו, והשיקול המרכזי שינחה את בית המשפט הוא מידת הסיכון שמהווה החשוד לאנשים ספציפיים ולציבור בכללותו. מטבע הדברים, ככל שמידת המסוכנות גבוהה יותר כך קטנים הסיכויים להחלטה על מעצר בית עם איזוק אלקטרוני.

מעצר בית וקיצוז ימי המאסר

כאשר נגזר דינו של אדם שהיה עצור במתקן כליאה, בדרך כלל יופחתו מהעונש הימים שבהם כבר בילה במעצר. זאת מאחר שהמעצר מהווה פגיעה חמורה ביותר בחירותו, ולמעשה דומה למאסר כמעט מכל בחינה. ואולם, דברים אלו אינם נכונים לגבי מעצר בית שמהווה חלופה למעצר בלבד ומתקיים בתנאים נוחים בהרבה, כך שהוא לא נחשב לקיצוז הימים. הדברים מעט מורכבים יותר כאשר מדובר באיזוק אלקטרוני, כפי שנראה להלן.

סוגיית האזיקים וקיצוז ימי מאסר

בשנת 2014 נכנסו תיקונים לחקיקה העוסקת בפיקוח אלקטרוני של עצירים ושל אסירים ששחררו על תנאי. לשון התיקון קובעת כי אם הושם אדם תחת פיקוח אלקטרוני (מבלי להבדיל בין עצור בבית או במתקן כליאה), הרי שהדבר נחשב למעצר ולא לחלופת מעצר בלבד. לכאורה, מכיוון שהאזיק מגביל עוד יותר את חירותו ותנועתו של החשוד, הרי שגם אם הוא מבלה את הימים בביתו יש להורידם בסופו של יום מעונש המאסר. אכן, במשך תקופת מה יצאו פסיקות שונות בעניין, וחלק מהמורשעים נהנו מקיצוז הימים למרות ששהו במעצר בית ולא במתקן כליאה. יחד עם זאת, לאחרונה השתנו ההנחיות.

אין עוד אפשרות לקיצוז הימים תחת אזיק אלקטרוני

לפני ימים אחדים הוציא בית המשפט העליון פסיקה ברורה בסוגיה זו (ראו: ע"פ 7768/15 פלוני נגד מדינת ישראל), לאחר שהתברר כי קיים חוסר שוויון בין עונשיהם של מורשעים. השופטים קבעו כי אזיק אלקטרוני אינו משנה באופן מהותי את התנאים המועדפים של מעצר בית, והוא אינו מצוי באותו קנה מידה של פגיעה בחירות במתקן כליאה. כלומר, למרות שלשון החוק משווה לכאורה בין איזוק אלקטרוני ובין מעצר ממש, קבעו השופטים כי לא זו הייתה הכוונה. לכן, מעתה והלאה לא תהיה עוד אפשרות

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

לקזז את האיזוק במסגרת מעצר הבית מימי המאסר בפועל שייגזרו, והוא יוותר בגדר חלופה בלבד ולא כמעצר ממשי.

יחד עם זאת - ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני יהוו שיקול להקלה בגזר הדין

לדעת בית המשפט העליון, מעצר בפיקוח אלקטרוני, מקומו להישקל **במעמד מתן גזר הדין**. כלומר - שיקול הדעת האם לקזז אוטומטית את ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני מעונש המאסר בפועל שנגזר על נאשם ששהה במעצר בפיקוח מהווה נסיבה לקולא שעל בית המשפט לדון בה בעת גזירת הדין. כמו כן, במסגרת החלטתו על בית המשפט להתייחס להיקף ההגבלה על חירותו של הנאשם במסגרת המעצר, ואת המרחק בין מיקום המעצר בפיקוח אלקטרוני לבין משפחתו של העצור ומרכז חייו בכלל - כך שככל שתנאי המעצר באיזוק קשים הם - כך יהיה על בית המשפט לשיקול לקולא את תנאי המעצר בבואו לגזור את הדין.